

Parlamentarni izbori 2018. Uvjjerljiva dvotrećinska pobjeda izborne koalicije Fidesz-KDNP, 134 mandata

Foto: MTI

3. stranica

Kačmar – natjecanje u lijepom čitanju
6. stranica

Hrvatsko-mađarski dom u Semelju
7. stranica

Izložba hrvatskih molitvenika
9. stranica

Komentar

Blagdan bez torte...

Ovih sam dana odlučila napraviti red na policama za knjige, točnije rečeno, one koje mi i nisu nužno potrebne za rad, položiti u kutije, potom na ormar. I, naravno, dok sam ih slagala, tu i tamo sam ih i prelistala, čitala posvete, prisjetila se događaja... pokoju sam kupila na sajmu knjiga, književnoj tribini i tražila od autora potpis, il' dobila za dar od članova obitelji, ili za osvojeno mjesto na natjecanju u kazivanju stihova na hrvatskom jeziku. Zbirka hrvatskih pjesama na izvornom jeziku, rukom prelazim po prepoznatljivom rukopisu svoje profesorice hrvatskoga jezika i književnosti, pomirišem knjigu. Učinilo mi se kao da svaka knjiga ima svoj poseban miris, poput sadržaja, i tako povelu me je sjećanje, i bilo mi je lijepo u tim sjetnim trenucima. A prije nekoliko tjedana stojim s fotoaparatom u ruci, na sličnom sam nadmetanju poput onoga u svome djetinjstvu, ali sad pratim pokrete i slušam najbolje kazivače Hrvata u Mađarskoj. Svi su oni odjeveni u svečano, jer je svečanost, zar ne? Tako i odrasli vele, ili točnije da je blagdan hrvatske riječi, blagdan hrvatskoga pjesništva. Kako doznajem, svi su natjecatelji ujedno i marljivi učenici, na njih se može računati na školskim priredbama, ili na kulturnim priredbama mjesnih hrvatskih samouprava. Ipak, svečano proglašenje činilo mi se kao da stojim pokraj pokretne vrpce, čujem imena, uručuju se darovi. Zar se nekomu nekamo žuri, il' se varam, svima nama je hitno krenuti? Malo nas je, malo učenika koji uči hrvatski jezik... govorimo, samo govorimo poput mantrе svake godine. Taj dan je slovio o njima i o našem materinskom hrvatskom. Toga su i djeca bila itekako svjesna. Al' toga dana knjige na hrvatskom nije bilo, što je istinski poticaj; i možda sljedeće godine, osim pečuškoga gimnazijalca Darka Hahnera koji je kazivao svoju pjesmu, bude još nekih koji će kazivati svoje stihove. Najbolji su dobili bonove za knjigu na mađarskom jeziku. Prava rijetkost u ovoj zemlji, možeš ih kupiti samo onak' ispod pulta. I koja sreća što postoji Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj s odličnim hrvatskim naslovi-ma, ili Izdavačka kuća Croatica također. O, da iznova samo crna i gorka tinta moga pera, neke mrlje po bijelome papiru. Al' samo da znate, bio je to blagdan bez torte.

Kristina

Glasnikov tjedan

Nikako da shvatim organizatore hrvatskih balova, plesačnica, tečaja učenja plesa, kružoka, i orkestre i svirce koji na njima sviraju. Jedan začarani krug koji se glede hrvatske glazbene ponude Hrvatima

u Mađarskoj u posljednjih dvadeset i nešto godina nije previše razvijao. I to je blago rečeno. Ako se osvrnem, bilo je godina kada se i pazilo što se svira na javnim hrvatskim događanjima, ali posljednjih pet-šest godina neki hrvatski sudionici dovode u pitanje pridjev hrvatski. Ni poslije dvadeset i nešto godina novinarskog rada i tisuće i tisuće napisanih riječi pa i onih o balovima koji se organiziraju, još uvijek se znam začuditi, iznenaditi i zaprepastiti nebri-gom, nemarnošću i nepromišljenošću sudionika javnog i političkog života Hrvata u Mađarskoj, i organizatora, koji plaćaju svirače na hrvatskim događanjima. Jer i u folklornim društvima, dok plesači plešu u „društvenom“ radu i na probama i nastupima, svirači su „plaćeni“ i za probe i za nastupe.

Nedavno sam bila na balu na kojem je posjetitelje oduševio nastup sastava čiji je voditelj, dok je drugi orkestar svirao srpsko kolo, meni u razgovoru kazao da u tridesetogodišnjoj balskoj praksi na balu koji nosi hrvatsko ime još nikada nisu svirali drugo doli hrvatskih nota. Napominjem da on izvrsno poznaje, zajedno sa svojim svircima, hrvatsku glazbenu scenu, ali ne samo hrvatsku. Dečki su pokazali da

na Hrvatskom balu za dobro raspoloženje gostiju nije bitno da se vije „balkansko“ i „srpsko-makedonsko“ kolo, nego je dovoljan sjajan orkestar, uz čiju glazbenu produkciju nitko ne ostaje ravnodušan sjedeći na stolcu, već ga glazba vuče da se uputi na plesni podij. Ujedno ga i obrazuje i otvara mu nove „hrvatske vidike“, uči ga riječima pjesama koje do tada nije poznao, upozna je sa svijetom i kulturom matičnoga naroda. Treba poznavati i naučiti uspješnice hrvatske glazbene scene u posljednjih četrdeset godina, i hrvatsku folklornu baštinu te njima obrazovati publiku po balovima koji se financiraju iz državnoga proračuna iz sredstava namijenjenih za očuvanje hrvatske kulture, jezika, samobitnosti i tako dalje. Još jednom

Nikako da shvatim organizatore hrvatskih balova, plesačnica, tečaja učenja plesa, kružoka, i orkestre i svirce koji na njima sviraju.

napominjem: za svoje nastupe na njima orkestri dobivaju dobru „gažu“, ne sviraju u društvenom radu. Trebalo bi stoga pogledati gore i kada vidiš napis Hrvatski bal, znati što se svira na njemu, a ako ne znaš, ne treba se prihvatiti sudjelovanja ili ne treba organizirati bal. To više čudi kada se na njima primjenjuju glaz-

ba i plesovi naroda i narodnosti koji su vrlo daleko od pridjeva hrvatski. Postala je praksa da i organizatori i izvođači ne znam kome povlađuju, da ne na kulturološku korist zajednice Hrvata u Mađarskoj, to je sigurno. Još je začudnije kada to prakticiraju orkestri i KUD-ovi (koji se prodaju pod pridjevom hrvatski i za to dobivaju ne malu potporu) u kojima danas sviraju i plešu dvadesetogodišnjaci i oni nešto stariji te se i nehotice postavlja pitanje gdje su naučili i tko ih uči to. Svjedokom napisanih riječi bila sam i ove godine na događanjima na kojima sam se osobno izvrsno zabavljala, ali i još jednom dobrano začudila.

Branka Pavić Blažetin

Čitajte i širite Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj!

HRVATSKI glasnik

Vrlo visok odziv birača na parlamentarnim izborima

Uvjerljiva dvotrećinska pobjeda izborne koalicije Fidesz-KDNP, 134 mandata

Lista hrvatske nacionalne manjine osvojila 1689 glasova, prvi s liste (šest kandidata) Jozo Solga dobio glasnogovornički mandat

Za osvajanje povlaštenog mandata granica dobivenih glasova za narodnosnu listu na parlamentarnim izborima 2018. bila je 22 298 glasova.

Predsjednik stranke Fidesz i mađarski premijer, te mandatar buduće mađarske vlade Viktor Orbán može biti više nego zadovoljan ostvarenim rezultatom na pragu trećeg mandata koji su mu uzastopce povjerili mađarski birači, 2010., 2014. i sada 2018. godine. Izborna kampanja vladajuće koalicije pobrala je velik uspjeh što dokazuje broj pojedinačnih mandata. Od 106 pojedinačnih mandata Fidesz-KDNP osvojio je 91 mandat, a 93 mandata temeljem stranačkih lista, po za sada neslužbenim rezultatima Državnog izbornog povjerenstva, podijeljeno je na sljedeći način: Fidesz-KDNP 43, Jobbik 24, MSZP-Párbeszéd 12, LMP 7 i DK 6 mandata te Njemačka državna lista 1 mandat, čime je s dobivenih 25 660 glasova osvojila zastupnički mandat. Ostalih dvanaest narodnosnih lista imaće glasnogovornika u Mađarskom parlamentu u nastupajuće četiri godine.

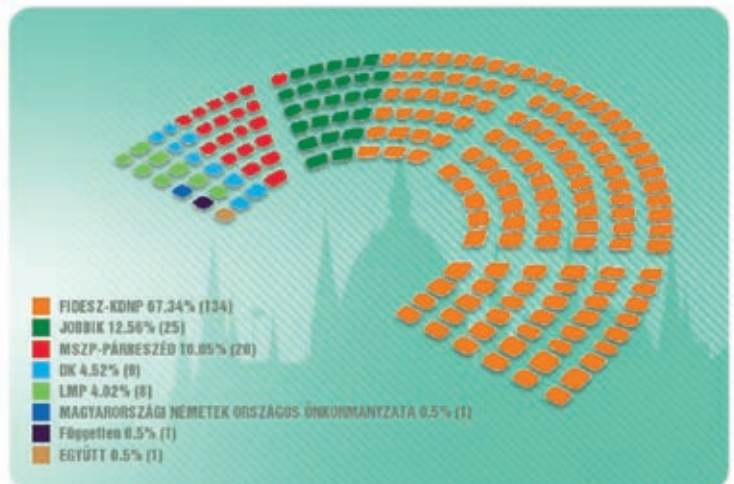
Od 106 pojedinačnih mandata 91 mandat osvojili su kandidati stranke Fidesz-KDNP, 1 mandat kandidat Jobbika, 8 mandata kandidati MSZP-Párbeszéd, 3 mandata kandidati DK, 1 mandat kandidati LMP, 1 mandat kandidati Együtta, 1 nezavisni kandidat, Tamás Mellár.

Na izborima 2014. godine, koalicija Fidesz-KDNP premoćno je pobijedila, a odaziv je bio 61,73 posto. Odaziv 2018. godine za desetak posto veći je, što njihovu pobjedu čini još uvjerljivijom i ona dobiva čvrstu legitimnost birača od kojih je njih domalo četiri milijuna glasovalo za koaliciju Fidesz-KDNP.

Na izborima 2014. godine prvi put su trinaest državnih narodnosnih samouprava dobile slovom izbornoga zakona pravo postavljanja državne narodnosne liste, i tada nijedna lista nije ostvarila potreban broj glasova koji bi joj donio povlaštenu zastupnički mandat, tek glasnogovornički. Tako su od 2014. do danas trinaest glasnogovornika trinaest zakonom priznatih narodnosti u Mađarskoj kroz glasnogovornički status predstavljali svoju manjinsku zajednicu u Mađarskom parlamentu, sa svim pravima i povlasticama kao i ostali zastupnici, osim onoga najvažnijeg – prava glasa. Na parlamentarnim izborima 2018. lista Njemačke državne samouprave ostvarila je potreban broj glasova koji joj je donio povlaštenu zastupnički (narodnosni) mandat.

U Mađarskom parlamentu ima 199 zastupničkih mjesta, od čega 106 pojedinačnih mandata za svaki izborni okrug i 93 stranačka koji se dijele u skladu s brojem glasova što su ih dobile stranačke liste. Građani koji imaju pravo glasa, a ne žive u Mađarskoj, mogu glasovati samo za stranačku listu, a građani koji se upišu u registre narodnosnih birača mogu glasovati samo za pojedinačne kandidate u svojim izbornim jedinicama. Na parlamentarnim izborima 2018. pravo glasa imalo je 8,3 milijuna birača.

Na parlamentarnim izborima 2018. birači koji su se upisali u hrvatski birački popis s pravom glasovanja i za parlamentarne izbore, mogli su dati svoj glas za Listu hrvatske nacionalne manjine (s imenima šest kandidata: Jozo Solga, Ivan Guban, Joso Ostrogonac, Ana Gojtan, Edita Horvat-Pauković i Angela Šokac Marković) koju je postavila Hrvatska državna samouprava (slovom izbornoga zakona). Od upisanih 2298 birača u hrvatski regi-

star za parlamentarne izbore Lista hrvatske nacionalne manjine dobila je 1689 glasova, a prvi s liste Jozo Solga ostvario je glasnogovornički mandat.

Lista hrvatske nacionalne manjine po broju dobivenih glasova treća je narodnosna lista nakon njemačke s osvojenih 25 660 glasova i osvojenim zastupničkim mandatom, romske 5586, a iza hrvatske slijedi slovačka lista s 1213 glasova, rusinska 511 glasova, rumunjska 419 glasova, srpska 281 glasa, ukrajinska 249 glasova, slovenska 196 glasova, poljska 196 glasova, armenska 148 glasova, grčka 148 glasova i bugarska s 96 dobivenih glasova.

Povlaštenu mandat s pravom glasa može dobiti ona narodnosna lista koja osvoji četvrtinu glasova potrebnih za osvajanje zastupničkog mandata na stranačkoj listi. Ne osvoji li narodnosna lista potreban broj glasova za zastupnički mandat, u Mađarski parlament može poslati glasnogovornika, za što je dovoljan i tek jedan glas za narodnosnu listu dane narodnosti.

U hrvatskome biračkom popisu 24. ožujka 2018. bilo je upisano 10 226 birača u obrazac A, od čega njih 2298 u obrazac B koji im je omogućio glasovanje na parlamentarnim izborima za hrvatsku listu.

Upisanih 10 226 birača jesu oni birači koji bi danas, da su izbori za mjesne narodnosne, županijske hrvatske i državnu hrvatsku samoupravu, mogli izaći na birališta i glasovati na sve spomenute tri razine i na kandidate i listu(e) na njima.

Za izbornu promidžbu Hrvatska je državna samouprava po slovu zakona iz državnoga proračuna dobila 15,8 milijuna forinta.

Za glasnogovornički status po pravovaljanom izbornom zakonu treba biti kandidat na listi koju imaju pravo po slovu zakona sastavljati i postavljati isključivo državne samouprave, a prvi s liste, bez obzira na broj glasova (dovoljan je i jedan glas), dobiva glasnogovornički mandat. Lista Hrvatske državne samouprave na izborima 6. travnja 2014. godine osvojila je 1196 glasova od 1623 birača registriranih tada u hrvatskome biračkom popisu. Tada je Hrvatska državna samouprava, kao postavljač hrvatske državne liste, za izbornu kampanju dobila 21,2 milijuna forinta.

Branka Pavić Blažetin

„Croatiada 2018“

Državno natjecanje u kazivanju stihova na hrvatskom jeziku

Hrvatska državna samouprava u sklopu natjecateljskoga niza pod skupnim nazivom „Croatiada“, 22. ožujka 2018. u prostorijama budimpeštanskoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i đачkog doma organizirala je Državno natjecanje u kazivanju proze i poezije na hrvatskom jeziku. Na nadmetanje se prijavilo ukupno 76 učenika, polaznici su oni škola s predmetnom nastavom hrvatskoga jezika i književnosti te dvojezičnih škola. Njihove su nastupe vrednovali prosudbeni odbori u sastavu: Angela Šokac Marković, zamjenica HDS-ova predsjednika, Stjepan Blažetin, ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, Zorica Prosenjak Matola, voditeljica Hrvatskoga kulturno-prosvjetnog zavoda „Stipan Blažetin“, Branka Pavić Blažetin, glavna i odgovorna urednica Medijskoga centra Croatica, scenski umjetnik Stipan Đurić i referentica HDS-ova ureda Eva Molnar Mujić.

Dio nazočnih

Kao što je uobičajeno, budimpeštanska Hrvatska škola svoje prijatelje sudionike ove hrvatske zemaljske smotre najboljih kazivača i njihove voditelje te goste dočekala je s mislima hrvatskoga književnika i kulturnim programom. Za ovu prigodu draperiju školskoga predvorja resili su stihovi Stipana Blažetina „Letio sam i prkosio svijetu“, a hošigovci su pod redateljskom palicom profesorice hrvatskoga jezika i književnosti Mirjane Karagić pripremili recital iz bogate književne baštine Hrvata u Mađarskoj. Pjesmu Đuse Šimare Pužarova „Stojim pred vama“ kazivala je Maja Šindik, stihove Josipa Gujaša Džuretina „Ja hoću nešto“ Dorka Paradi, pjesmu Stipana

Blažetina iz ciklusa „Sunce, oblaci, sjene, sjete“, a stihove Jolanke Tišler „Naveke su te šibali“ Bence Szabó, potom je uslijedila plesna koreografija Andree Bálint na skladbu „The Storm“ Balázsa Havasija. U ime domaćina nazočne je pozdravila ravnateljica škole Ana Gojtan. Ona je istaknula važnost i ljepotu susreta i kazivanja stihova, te je dodala da nas stihovi suočavaju ponajprije s našim osobnim osjećajima i mislima i kako dobro kazivati stihove nije lak zadatak jer svaku riječ treba pametno tumačiti, doživjeti idejni sadržaj pjesme, interpretirati da je i publika razumije i zavoli. Prigodni je govor održao i veleposlanik Republike Hrvatske u Mađar-

skoj Mladen Andrić koji je također istaknuo važnost priredbe koja, kako reče, stvara uvjete za razvoj hrvatskoga jezika i hrvatske baštine u Mađarskoj, te jednako tako lijepo je vidjeti napor i želju sudionika. Naglasio je da su sudionici nadmetanja najbolji kazivači hrvatskih stihova te je pozdravio i one koji ovom prilikom nisu se uspjeli kvalificirati, ali sljedeće godine također postoji mogućnost i za njih. U ime organizatora publici se obratio HDS-ov predsjednik Ivan Guban, koji je zahvalio domaćinu za program i čestitao svim natjecateljima i njihovim nastavnicima za sudjelovanje na zemaljskoj smotri. „Nadam se da ste tijekom vježbanja više

S darovima...

Prati se natjecanje.

zavoljeli hrvatsku književnost, i da ćete više čitati knjigu te možda jednoga dana i postati scenski umjetnici ili odabrati neku takvu profesiju", reče među ostalim predsjednik Gugan.

Potom je započelo natjecanje. U školskoj su knjižnici stihove kazivali učenici škola s predmetnom nastavnom hrvatskoga jezika i književnosti, a njihove je nastupe vrednovao prosudbeni odbor, na čelu s predsjednicom Angelom Šokac Marković, zamjenicom HDS-ova predsjednika, i članovima: Stjepanom Blažetinom, ravnateljem Znanstvenoga zavoda Hrvata u Mađarskoj, i Zoricom Prosenjak Matola, voditeljicom Hrvatskoga kulturno-prosvjetnog zavoda „Stipan Blažetin“. U ovoj se skupini nadmetalo 49 učenika; polaznici su oni bajske Fancage škole (2) i Osnovne škole „Šugavica“ (2), osnovne škole u Bačinu (1), Dušniku (3), Starinu (4), Salanti (4), Harkanju (2), Mohaču (4), Lukovišću (4), Hrvatskom Židanu (2), Kisegu (1), Boršfi (3), keresturske Osnovne škole „Nikola Zrinski“ (4), serdahelske Osnovne škole „Katarina Zrinski“ (4), šeljinske Osnovne škole „Géza Kiss“ (3) i tukuljske Osnovne škole „Sándor Weöres“ (4). Najviše njih, četrnaest, natjecalo se u kategoriji 5.-6. razredi. Učenici su kazivali stihove primjerice od Luke Paljetka, Ratka Zvrke, Sanje Pilić, Vesne Parun, Nade Plandeka, a od domaćih autora od Jolanke Tišler, Marka Dekića i Josipa Gujaša Džuretina, ali tu su i narodne pripovijetke iz Dušnoka i Martinaca.

U Kabinetu hrvatskog jezika i književnosti „Marko Marulić“ stihove su kazivali polaznici dvojezičnih škola čije je nastupe vrednovao prosudbeni odbor, na čelu s predsjednicom Brankom Pavić Blažetin, glavnom i odgovornom urednicom Medijskog centra Croatica, i članovima: sceniskim umjetnikom Stipanom Đurićem i referenticom HDS-ova ureda Evom Molnar Mujić. U ovoj se skupini natjecalo 27 učenika; polaznici su oni pečuskoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole gimnazije i učeničkog doma (6), budimpeštanskoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole gimnazije i đakčkoga doma (6), santovačkoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma (4), martinačke Dvojezične osnovne škole (4), bizonske Hrvatsko-mađarske dvojezične osnovne škole (3) i iz koljnofskoga Dvojezičnog vrtića i osnovne škole Mihovila Nakovića (4). Najviše je natjecatelja bilo od 1. do 6. razreda, po kategorijama 6 učenika. Kazivali su se stihovi naprimjer: Jadranke Čunčić Bandov, Stanislava Feminića, Grigora Viteza, Tina Ujevića, Dra-

Najbolji kazivači u kategoriji škola s predmetnom nastavom

Najbolji recitatori u kategoriji dvojezičnih škola

gutina Tadijanovića, Vesne Parun, a od domaćih književnika: Matilde Bölcs, Mate Šinkovića, Stipana Blažetina, Miše Jelića i Đuse Šimare Pužarova. Ishod natjecanja u školskom su predvorju priopćile predsjednice prosudbenih odbora Angela Šokac Marković i Branka Pavić Blažetin, a darove je uručio HDS-ov predsjednik Ivan Gugan. Najboljima su dodijeljeni zidni kalendari s dječjim crtežima, spomenice, bilježnica i bonovi za knjigu u vrijednosti od 2, 3, i 5 tisuća forinta, a pobjednici u višim razredima i gimnaziji dobitnici su i sudjelovanja u HDS-ovu kampu na otoku Pagu.

Među natjecateljima iz škola s predmetnom nastavom hrvatskoga jezika i književnosti rodili su se ovi rezultati: kategorija 1.-2. r.: I. David Töreki (1. r., Salanta); II. Boglarka Benković (2. b r., Tukulja), Aron Lukač (1. r., Serdahel); III. Kitti Farkas (2. r., Fancaga), Maja Vargović (1. r., Kerestur). U kategoriji 3.-4. r.: I. Mirjana Goretić (4. r., Šugavica); II. Mirna Filaković (3. b r., Mohač), Boglárka Gólya (3. r., Tukulja); III. Arpad Nemet (4. r., Lukovišće), Georgina Doboš (4. r., Serdahel). U kategoriji 5.-6. r.: I. Denis Bölcskei (5. r., Šugavica); II. Blanka Kertész (5. r., Kerestur), Kata Kumanović (6. r., Kisege); III. Ana Zele (6. r., Fancaga), Sára Vajdai (5. r., Serdahel). U kategoriji 7.-8. r.: I.

Dzsenifer Koller (7. r., Boršfa); II. Dorina Szász (7. r., Fancaga), Jelena Silađi (7. r., Tukulja); III. Nora Šipoš (7. r., Dušnok), Karina Križić (8. r., Salanta).

Među natjecateljima iz dvojezičnih škola postignuti su ovi rezultati: kategorija 1.-2. r.: I. Bojana Popović (1. r., Pečuh); II. Leticija Buranj (1. r., Santovo); III. Piroška Hraca (1. r., Budimpešta). U kategoriji 3.-4. r.: Peter Rožonić (3. r., Koljnof); II. Danijel Lukač (3. r., Budimpešta); III. Laura Varnai (4. r., Martinci). U kategoriji 5.-6. r.: I. Liliana Varnai (6. r., Martinci); II. Nina Šindik (6. r., Budimpešta); III. Irina Erić (6. r., Pečuh). U kategoriji 7.-8. r.: I. Dorina Žurkai (8. r., Martinci); II. Marina Galić (7. r., Santovo); III. Vanessza Újházi (8. r., Pečuh). U gimnazijskoj kategoriji: I. Lelle Tomszer (11. r., Budimpešta); II. Darko Hahner (11. b r., Pečuh); III. Tena Šindik (10. b r., Budimpešta). Dobitnici sudjelovanja u HDS-ovu kampu na otoku Pagu: Denis Bölcskei, Dzsenifer Koller, Dorina Žurkai i Lelle Tomszer. Pohvalno je što je gimnazijalac Darko Hahner kazivao svoju pjesmu „Zora“, koju je u sklopu urudžbe i podijelio s nazočnima.

Svim sudionicima čestitamo, i posebna pohvala svim nagrađenim učenicima i njihovim voditeljima.

Kristina Goher

Kačmar

Županijsko natjecanje u lijepom čitanju

U kačmarskoj je školi 26. ožujka održano već tradicionalno natjecanje u lijepom čitanju na hrvatskom, njemačkom i engleskom jeziku.

U naše vrijeme vrlo je važno da ne samo na mađarskom jeziku znamo lijepo čitati i razumijevati tekst nego i na drugim jezicima, naglasila je uz ostalo Erzsébet Gyetvai Gulyás, voditeljica kačmarske škole – područne ustanove Bačke osnovne škole sa

no šestu godinu zaredom. U početku je to bilo samo školsko natjecanje, a lani pozvali su i aljmaške učenike. Prvi put ove godine organizirano je pak županijsko natjecanje u lijepom čitanju na hrvatskom jeziku na kojem su uz kačmarske učenike sudjelovali i polaznici predmetne nastave hrvatskoga jezika iz Aljmaša, Bačina, Dušnoka i Fancaške osnovne škole iz Baje. Pozivu se odazvalo sveukupno 36 učenika, a prired-

Sudionici natjecanja u pratnji svojih nastavnika

Dio sudionika na otvorenju

središtem u Bikiću – s predmetnom nastavom hrvatskoga i njemačkoga jezika.

Kako nam uz ostalo reče učiteljica hrvatskoga jezika Anica Matoš, ujedno i glavna organizatorica, natjecanje je organizira-

Najbolji čitači u kategoriji 3.-4. razreda

ba je ostvarena s potporom Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije, kačmarske Hrvatske samouprave i Izdavačke kuće Croatia.

– Vrlo je važno da se okupimo, družimo, a posebno da njegujemo lijepo čitanje, odnosno lijepi izgovor. S druge strane, cilj je priredbe da se djeca potaknu na više čitanja. – reče Anica Matoš, te dodala da je natjecanje održano u tri kategorije, a svi su natjecatelji čitali jedan nepoznat, obvezatan tekst i jedan tekst po slobodnom izboru. Svim sudionicima dodijeljene su spomenice i skromni darovi, a najboljima i lijepe hrvatske knjige, mali dvojezični rječnici i druga izdanja.

Prema odluci tročlanog ocjenjivačkog suda, posebno za niže i više razrede, u kategoriji 3.-4. razreda 1. mjesto osvojila je Hanna Márkos, 2. Emma Petó, 3. Katinka Erb, a posebnu nagradu dobila je Fružina Šaman.

U kategoriji 5.-6. razreda 1. mjesto osvojila je Viktória Szűcs, 2. András Farkas, 3. Nemanja Lukić.

U kategoriji 7.-8. razreda 1. mjesto osvojila je Lilla Keitz, 2. Viktória Marázi, 3. Dorina Jakab.

Stipan Balatinac

Svečano proglašenje rezultata – Angela Šokac Marković, članica ocjenjivačkog suda

Gradi se Hrvatsko-mađarski dom kulture u Semelju

Ulaganje od 130 milijuna forinta

Nacrt budućega Hrvatsko-mađarskog doma kulture u Semelju

Svečano je bilo u Semelju 5. ožujka. Dom kulture napunio se Semeljcima i njihovim prijateljima iz obližnjih naselja, ali i iz prijateljskih naselja u Republici Hrvatskoj, Semeljaca i Suze. Visoki državni dužnosnici toga su dana posjetili Semelj, tako Miklós Soltész, državni tajnik Ministarstva ljudskih resursa zadužen za vjerske, narodnosne i civilne veze, te državni tajnik Ministarstva ljudskih resursa zadužen za kulturu, i Péter Hoppál, parlamentarni zastupnik izbornog okruga u kojem se nalazi Semelj.

FOTO: ANDREA MÜLLER

Državni tajnici Miklós Soltész i Péter Hoppál sa semeljskim načelnikom Józsefom Kumlijem

Dočekali su ih zastupnici mjesne samouprave: Mišo Bošnjak, Emese Tormai Kovács, Zoltán Láng, Péter Török, na čelu s načelnikom Józsefom Kumlijem, i zastupnici mjesne Hrvatske samouprave József Kumli (načelnik sela Semelja), Mijo Mijatović, na čelu s predsjednikom Mišom Šarošcem.

Ministarstvo ljudskih resursa iz fonda ministra Zoltána Balogha i narodnog fonda istog Ministarstva dodijelilo je 80 milijuna forinta potpore za gradnju Hrvatsko-mađarskoga kulturnog doma u Semelju, čulo se na konferenciji za tisak koja je slijedila u tamošnjem domu kulture.

Dugo su Semeljci čekali na ovaj dan, reče načelnik sela Semelja József Kumli, te je dodao da se ostvario 20-godišnji san koji sanjaju Semeljci, koji su i sami (Seoska samouprava sela Semelja) uštedjeli 50 milijuna forinta za buduću Hrvatsko-mađarski dom kulture u svome mjestu. Očekuje se da će on biti izgrađen za godinu i pol dana, a bit će to prostor na više stotina četvornih metara. Planove za gradnju potpisao je József Polics.

Sadašnji semeljski dom kulture sagrađen je 1960-ih godina, te je dotrajan i nefunkcionalan je za programe koje Semeljci žele ostvariti kako u svome mjestu, tako i želji regijskog doma s hrvatskim sadržajima koji bi se odvijali u tim prostorima.

Toga su dana i Ljudevit Kolar, predsjednik Mjesnog odbora sela Suze, naselja s 250-ak stanovnika, sa svojim izaslanstvom, i Grga Lončarević, načelnik Općine Semeljci pribivali svečanosti u Semelju.

Odnedavno Suza i Semelj ostvaruju suradnju na polju sporta i gastronomije. Nadaju se i suradnji na polju gospodarstva i turizma jer se ostvaruju prostori za prekograničnu suradnju. Naselje Suza njeguje suradnju s dva naselja u Mađarskoj, naseljem Egragom i Isaszegom. Veza s Općinom Semeljci formalizirana je i s ugovorom o prijateljstvu te se ostvaruju redoviti godišnji susreti i druženja

Državni tajnik Soltész naglasio je da je ova mala semeljska zajednica pokazala kako se može štedjeti i kako se mogu napraviti velike stvari te da je mađarska vlada spremna pomagati ovakve napore i narodnosne zajednice u njima, koje su čuvari svojih posebnosti, ali i vjerni građani Mađarske te spona dvaju naroda, mađarskog i hrvatskog.

Načelnik József Kumli reče da Semelj ima manje od petsto stanovnika, ali unatoč tom broju i svemu što se čini za naselje, Seoska je samouprava uspjela uštedjeti za nekoliko godina 50 milijuna forinta jer: „Svi smo mi pred očima imali cilj koji se polako počinje ostvarivati ovim danom i potporom mađarske vlade. Planiramo prostor od 250-ak četvornih metara, tu će biti dom kulture, društvene prostorije za mlade i stare, uredi Seoske i Hrvatske samouprave, i svakoga dana želimo da ti budući prostori žive i da dišu i hrvatskim duhom.“

Kako je naglasio parlamentarni zastupnik izbornog okruga u kojem se nalazi Semelj, Péter Hoppál, Semelj će ovim ulaganjem postati središtem u kojem će se prožimati i međusobno nadopunjavati dvije kulture, hrvatska i mađarska. Kada je lobirao za vladinu potporu, nije imao težak zadatak jer je lobirao za naselje i ljude, za one koji vode Semelj i pri tome su se odrekli zastupničkih honorara u korist zajednice, i koji se natječu za brojne programe te su uspjeli u proteklih nekoliko godina na taj način uštedjeti 50 milijuna forinta vlastitog udjela za gradnju budućega Hrvatsko-mađarskog doma.

Branka Pavić Blažetin

Dobitnik nagrade „Za Kemlju“ Mate Farkaš

Još smo svenek pri dodiljenju nagradov Gradišćanskim Hrvatom, ki su povodom svečevanja u čast Ugarske revolucije 1848., dijelom naše zemlje prikzeli priznanja. Za Žužanom Horvat, Rajmundom Filipovićem, ovput čestitamo Kemljancu, zastupniku Hrvatske samouprave dotičnoga naselja, Mati Farkašu, komu je dosadašnje marljivo djelovanje ne samo za Hrvate nego i za stanovništvo Kemlje pred kratkim priznato spomen-plaketom „Za Kemlju“. Slavljenu je jur od 1998. ljeta dugo mjesni zastupnik za Hrvate, a dar frtalj stoljeća oduševljeno jači u seoskom hrvatskom zboru Mali Dunaj. I njegov otac je bio ognjogasac, kasnije i zapovidnik, a svu tu odgovornost ter ljubav prema ljudem je najerbao i sin Mate, ki je jur u svojoj ranoj mladosti ćutio da bi i on željio stati u obranu i na pomoć u pogibelni situacija ter nevolji. Od 1979. ljeta kot zapovidnik služi u Dobrovoljnom ognjogasnom društvu, u kom rikta i dirigira pripravljanje i dicit na ogjogasna naticanja. Njegovo nesebično djelo i odanost u fajbegarskoj službi 2011. ljeta je priznato i visokim državnim odličjem Ödöna Széchenyija. Zaslužan je i u ispostavljanju stručnih vezov i s drugimi ognjogasnim društvu i van granic. Aktivni član je seoske zajednice, ako je potribno, oganj gasi, ako tribi, šator postavi za dicitu, a zna stati ure dugo i polag bograča, kad se perkelt kuha. Kako Kemljanci velu, ćlovik je od duše i srca. Za peldodavno, istaknuto

djelovanje za svoju hrvatsku zajednicu pred dvimi ljeti ga je i Hrvatska samouprava Jursko-mošonsko-šopronske županije odlikovala, a nagradu „Za Kemlju“ ovput mu je uručila kemljanska načelnica, Gizela Eller. Slavljenuku željimo i mi dobro zdravlje, ćuda strpljenja i još mnogo uspjehov.

Tiho

FOTO: ELVIRA BIAČIĆ

Ćlanice Hrvatske samouprave s odlikovanim. Sliva: Marija Štipković, Eržika Vojnišek, Mate Farkaš i Julijana Ronczai

Trenutak za pjesmu

Hoću li i ja u raj?

Hoću li i ja u raj?
Htio bih, al' sve se bojim.
Jer tamo će biti slava i sjaj,
a ja nisko stojim.

Već ako imaš gdjekoji kutić,
I to je dosta za me:
Stisnut ću tamo se suhi ko
prutić,
usko je moje rame.

Nikome neću praviti sjene,
Bez bude bi to bilo.
Gospode, ne zaboravi mene,
ako ti je milo.

Ako to nije milo prisuće
Takova odrpanca,
Pusti da bar na vratima kuće
Ćekam kog tvoga znanca

Pa da ga molim da za me moli.
Ako se ni to ne da,
Ja ću svejedno čekati doli,
Već poradi reda.

Pa kada uđu, kojim je dato,
I mjesta biti neće:
Nebo je malo, al' ništa za to –
Srce je tvoje veće.

Bonaventura Ćuk

Spomen-priredba u Prisiki

Zbirka sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj, Prisićka župa crkve sv. Egidija i njezin zbor, prisićka Seoska i Hrvatska narodnosna samouprava, Zbor Zviranjak, Vatrogašno društvo te IDP 25. veljaće organizirali su svetu misu, nakon koje je održana svečanost u čast junaka I. i II. svjetskog rata i žrtve komunizma. Položeni su vijenci kod prisićkoga spomenika poginulima u I. i II. svjetskom ratu na europskim bojištima te 1956. g. Molitvu su predvodili vel. Štefan Dumović i Miklós Mészáros, a potom je Jožef Viragh u Muzeju održao predavanje pod naslovom: „U čast mojega pokojnoga oca i moje rodne Prisike“ (Zapisi o komunizmu u rukopisnoj knjizi mojega strica, gospodina Vindischa; zbog čega su osudili na zatvor prisićkoga gospodina Kelemena; kako smo tražili grob mojega oca). Muzički su uljepšali „Starci“, tamburaši iz Šoprona,

kazuje nam dr. Bernadeta Zadrović ispred Zbirke sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj.

Isti dan u Muzeju su izložene moći (relikvije) inventara Muzeja iz Prvog i Drugoga svjetskog rata te misno ruho, ikone, mašna pratež bivšega farnika u Filežu, Antona Semelikera koga su komunisti 1919. ljeta osudili na smrt.

-mcc-

FOTO: FACEBOOK

NOVI VINAC ANĐEOSKI

Izložba hrvatskih molitvenika iz Mađarske i Gradišća

Predsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti akademik Zvonko Kusić otvorio je 23. ožujka u HAZU-ovoj knjižnici izložbu molitvenika iz Mađarske i Gradišća *Novi vinac anđeoski* organiziranu u sklopu 27. svečanosti Pasijske baštine.

Na izložbi je izložen izbor starih molitvenika iz 19. stoljeća iz Zbirke gradišćanskohrvatske književne baštine koja se čuva u HAZU-ovoj knjižnici. Tijekom 2001. i 2002. dopisni član HAZU prof. dr. Nikola Benčić, jedan od najboljih poznavatelja gradišćanskohrvatske književnosti, darovao je Akademiji veoma vrijednu zbirku hrvatske literature iz Gradišća. Zbirka, uz novije knjige, sadrži i niz starih i rijetkih naslova, objavljenih tijekom 19. i 20. stoljeća i sadrži vrijednu građu koja predstavlja kroniku

Molitvenici iz Gradišća

Na izložbi je izložen izbor starih molitvenika iz 19. stoljeća različitih izvora iz Zbirke gradišćanskohrvatske književne baštine koja se čuva u Knjižnici Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu. Tijekom 2001. i 2002. dopisni član HAZU prof. dr. **Nikola Benčić**, jedan od najboljih poznavatelja gradišćanskohrvatske književnosti, darovao je Akademiji vrlo vrijednu zbirku hrvatske literature iz Gradišća. Zbirka, uz novije knjige, sadrži i niz starih i rijetkih naslova, objavljenih tijekom 19. i 20. stoljeća i sadrži vrijednu građu koja predstavlja kroniku društvenog, kulturnog i vjerskog života i nasljeđa Hrvata u Gradišću. Zbirka danas broji ukupno 339 bibliografskih jedinica. Izložke iz fonda HAZU-ove knjižnice za izložbu odabrala je i bibliografske jedinice izradila **Tamara Runjak**, viša knjižničarka, voditeljica Zbirke starih i rijetkih knjiga HAZU-ove knjižnice.

društvenog, kulturnog i vjerskog života i nasljeđa Hrvata u Gradišću. Zbirka danas broji ukupno 339 bibliografskih jedinica. Izložke iz fonda HAZU-ove knjižnice za izložbu odabrala je i bibliografske jedinice izradila Tamara Runjak, viša knjižničarka, voditeljica Zbirke starih i rijetkih knjiga HAZU-ove knjižnice. Na izložbi su prikazani i hrvatski molitvenici tiskani u Mađarskoj, većinom u prvoj polovici 20. stoljeća. Velik im dio potječe iz privatnih zbirka, a najveći broj od Milice Klaić Taradžija koja je i priredila ovaj dio izložbe. Molitvenici iz Mađarske predstavljaju veliku ri-

Hrvatski molitvenici tiskani u Mađarskoj

Na narodnom jeziku Hrvata u Podunavlju, od prvog izdanja do danas izdano je 170 molitvenika, a budući da su neki doživjeli i više izdanja, ukupan je broj veći od 200. Na ovoj izložbi izloženi su samo neki od hrvatskih molitvenika tiskanih u Mađarskoj, većinom u prvoj polovici 20. stoljeća, različitog izvora: od Budimpešte, Pečuha, pa sve do Šikloša i Subotice. Velik dio molitvenika potječe iz privatnih zbirka, najveći broj od **Milice Klaić Taradžija**, predstavnice Hrvata iz Mađarske, a dio je molitvenika u vlasništvu mjesnih samouprava (Kukinj, Kozar, Pogan, Olas). Uz tiskane molitvenike izložena su i dva rukopisna molitvenika koja pripadaju gđi **Jelici Fabić-Körösi** iz Pomurja. Molitvenici iz Mađarske čine dio kulturne baštine Hrvata, a predstavljaju veliku rijetkost i vrijednost. Naime, običaj je da se pokojnika pokapa zajedno s molitvenikom, pa je danas mali broj onih koji se mogu naći, a oni koji ih imaju čuvaju to kao veliko blago. Izložke za izložbu odabrala je Milica Klaić Taradžija.

Izložba ostaje otvorena do 15. svibnja 2018.

jetkost i vrijednost zbog običaja da se pokojnika pokapa zajedno s molitvenikom.

U svom je govoru akademik Kusić podsjetio na važnost zbirke koju je Akademiji darovao prof. dr. Nikola Benčić. „Misija Hrvatske akademije jest čuvanje hrvatskoga nacionalnog identiteta i baštine, što uključuje i baštinu Hrvata izvan matice domovine“, kazao je akademik Kusić. Podsjetio je da je 2016. u HAZU predstavljena Biblija na jeziku gradišćanskih Hrvata u prijevodu Štefana Geošića, u pet tomova na 3800 stranica. Akademik Kusić istaknuo je i važnost pasionske baštine za ukupnu hrvatsku kulturu i baštinu, premda je dugo vremena bila zapostavljena. Pasijska baština vidljiva je u kiparstvu, slikarstvu, glazbi, narodnim običajima, ali i u znanosti jer su mnogi veliki znanstvenici bili svećenici ili duboko pobožni ljudi.

Pohvalio je aktivnost udruge Pasijske baštine i njezina predsjednika mr. sc. Jozu Čikeša koji svojim radom štiti i promiče tradiciju, ali u svoj rad uključuje i mlade.

O važnosti molitvenika u svakodnevnom životu ljudi u prošlosti govorio je akademik Josip Bratulić ističući da nije bilo kuće koja nije imala molitvenika. No vrlo je malo molitvenika sačuvano jer su se stavljali u ruke mrtvima, „kao knjige koje otvaraju nebeska vrata“, a kao pučko štivo nisu bili zanimljivi ni knjižnicama. Izložba ostaje otvorena do 15. svibnja 2018.

Pripremila: Branka Pavić Blažetin

Tukulja

Školsko natjecanje u kazivanju stihova na hrvatskome jeziku

U tukuljskoj Osnovnoj školi Sándora Weöresa 20. ožujka 2018. godine održano je školsko natjecanje u kazivanju stihova na hrvatskome jeziku. Na nadmetanju sudjelovao je 51 kazivač, od 1. do 8. razreda. Njihove su nastupe popratili roditelji, prijatelji i članovi prosudbenog odbora.

Školsko natjecanje u kazivanju stihova na hrvatskome jeziku tradicijska je priredba tukuljske Osnovne škole Sándora Weöresa, u jedinjoj školi u okolici Budimpešte u kojoj se predaju hrvatski jezik i narodopis. Nadmetanje su kratkim programom otvorili prvaši, koji je s njima uvježbala učiteljica Dragica Mandić. Nastupe kazivača vrednovali su: doravnateljica ustanove Rozalija Gajárszki, nastavnici hrvatskoga jezika, književnosti i narodopisa Magdalena Šibalin Kühn i Edmond Bende, učiteljica Dragica Mandić, bivša učiteljica Marija Prenner Dobóczy i nastavnica povijesti Marija Golja-Tadić. Kazivali su se stihovi: Vesne Perun, Jadranke Čunčić-Bandov, Gustava Krkleca, Stjepana Jakševca, Grigora Viteza, Ratka Zvrke, Krešimira Rožmana, Vladimira Nazora, Dragutina Tadijanovića, Zvonimira Baloga, Dubravka Horvatića, a od domaćih književnika recitali su se stihovi: Marka Dečića, Stipana Blažetina te govorile su se i narodne pripovijetke.

U kategoriji 2. razreda prvo je mjesto pripalo Boglarki Benković, drugo Šari Bačkai, a treće Lari Priber. U kategoriji 3. razreda

Zajednički nastup

Prosudbeni odbor

Najbolji kazivači nadmetanja

prvo je mjesto dodijeljeno Reki Sabo, drugo Petri Sallai, treće Luci Sebők. U kategoriji 4. razreda prvo je mjesto dodijeljeno Dorki Bednanić i Boglarki Golja, drugo Virágu Nagyú, a treće Fružini Vince. U kategoriji 5.-8. razreda prvo je mjesto pripalo Bijanki Baranyai (5. r.), drugo Petru Šoljomu (5. r.), te treće Kingi Lenart (8. r.). Za istaknuto recitiranje posebnu je nagradu dobila učenica Lucija Gergić iz 8. razreda. Rezultate je priopćila te darove uručila Marija Prenner Dobóczy i Edmond Bende. Najbolji će kazivači nastupiti na državnome natjecanju u kazivanju stihova na hrvatskome jeziku. Priredbu je potpomagala, kao i uvijek, Hrvatska samouprava grada Tukulje.

Edmond Bende

Erčin

Polijevanje – običaj se nastavlja

Uskrsni je ponedjeljak odvajkada dan za pučki običaj, koji pripada i mađarskoj kulturi, ali jednako tako ga njeguju primjerice i u okolici Budimpešte, u gradu Erčinu, a riječ je o uskrsnom polijevanju žena, djevojaka. Vremenski su uvjeti i ove godine pogodovali, pa su plesači, jača polovica plesne skupine „Zorica” mjesnih Hrvata, i mladići, djeca, krenuli po gradu na konjskim zapregama prvo k obitelji, potom k članicama i tako redom. Naravno, gdje god oni bili, unosili su u kuće radost i veselje. Domaćini su ih dočekali kapljicom domaće rakije, vinom i kolačima, a za pjesmu i polijevanje dobili su pisanice ili kitu cvijeća. k. g.

Obnavljanja na crikva u Pinčenoj dolini

Obnovljena petroviska crikva sv. Petra i Pavla

Minuli period su farske općine, osebujno u Petrovom Selu i Nardi, gusto bile u brigi zavolj brojnih djela, renoviranja na crikva i pri razni drugi projekti. Za petrovisku vanjsku crikvu sv. Petra i Pavla, podrobnije za obnavljanje crikvenoga turanja, petroviska fara se je naticala kod Ministarstva ljudskih resursov i dobila je 4 milijun Ft. K tomu je još dodala Seoska samouprava 2 milijun Ft, a Hrvatska samouprava 200 000 Ft. Iz ovoga kruga nisu vanostali ni vjerniki sa svojim dobrovoljnim dani, u domaćem selu je skupadano 1 708 500 Ft, a uz to je podupirajuća svota dospila za renoviranje i iz Amerike ter Kanade, ali morala je malo dodati još i fara iz zašparanih pinez. Cijela investicija je stala već od 12 milijun Ft, farbanje, izolacija gornjega dijela crikve, turanj je dobio i kapicu od bakra, znova je pozlaćena turanjska jabuka s križem, očišćene su kamene vaze, a iz zviranjka je upućena svota i za nova željezna vrata pred crikvom. Uglavnom su djela napravljena prik petroviskih privatnikov. S tim paralelno su se u dva djela minjali obloki i u seoskoj kapeli sv. Štefana. Sve ukupno četiri veliki obloki su stavljeni u okvir, a specijalnost je da su na staklo gravirani liki svecev. Obloki su stali već od milijun Ft, a svota je skupadošla od dobrovoljnih darov i iz pinez petroviske crikvene općine. Ostali su tri obloki još koji će na staklu imati samo motive za polipšanje. Naravno, na crikva budu i za ovo ljeto manja djela, poprave i obnove, a sve se to odvija u pripravljanju na

I nardarska crikva je pred kratkim polipšana

2021. ljeto i na 800. jubilej prvoga pismenoga spominjanja Petrovoga Sela u dokumenti. Pokidob je manja zgrada petroviske Dvojezične škole na crikvenom imanju, i pred kratkim je bio obnovljen u njoj vodeni blok iz 1,7 milijun Ft, mora se svakako naglasiti da jako čuda su pomagali i bivši školari, mjesni majstori i pri ovom djelu.

U Nardi za obnovu crikve isto tako je odobreno sa strane Ministarstva ljudskih resursov dva milijun Ft, jer mora se znati da crikva jur već desetljeća dugo nije bila obnovljena. U odlasku vrime na pak je samo od sebe razumljivo da svenek dojde do manjih-većih kvarov i falingov. Pri zvonu je postavljen novi oblok, novofarban je crikveni turanj, ali su i limari imali dovoljno zadatkov. I ovde su se sami Nardarci angažirali pri djelu, kot i domaći ognjogasci. Kako je rekao još Tamás Várhelyi, farnik u Pinčenoj dolini, ki je s nami podilio i odzgor navedene podatke, duševno raspoloženje jednoga naselja i stanovnikov vjerno zrcali to, u kakovom stanju se nahadjaju njeve Hiže Božje, po tom pak Pinčena dolina i u njoj nimška i hrvatska sela ne moru dobiti nikakovu kritiku.

Tiho

Portret Jánosa Brennera, ubijenoga farnika, na obloku petroviske kapele sv. Štefana

Crikva Svetoga Duha / Szentlélek templom / Heiligegeistkirche

15. 04. 2018. 15:00

ŠOPRON / SOPRON / ÖDENBURG

sveta maša na hrvatskom jeziku za mučenika

ANTONA SEMELIKERA
(1882–1919)

horvát nyelvű szentmise
SZEMELIKER ANTAL
vértanúért

Heilige Messe
in kroatischer Sprache
für Märtyrer
ANTON SEMELIKER

glavni celebrant /
főcelebráns /
Hauptcelebrant:
IVAN KARALL
farnik /
plébános /
Pfarrer /
Pajngrt /
Sopronkertes /
Baumgarten

redőbna /
a rokonság /
die Verwandtschaft

MARTINCI

Kao i svake, i ove je godine u martinačkoj Dvojezičnoj hrvatsko-mađarskoj osnovnoj školi 19. ožujka priređeno redovito natjecanje u kazivanju stihova i proze na hrvatskom jeziku. Djeca su se ogledala u nekoliko kategorija te su pokazala dobre recitatorske sposobnosti. Pobjednica je u kategoriji 1. – 2. razreda Hermina Kanász, u kategoriji 3.-4. razreda Ivan Guljaš, u kategoriji 5. – 6. razreda Liliana Varnai, a u kategoriji 7. – 8. razreda Dorina Zsurkai. Svi su sudionici nagrađeni prigodnim poklonima, a najbolji će predstavljati svoju školu na državnome natjeca-

Profesorica Ljubica Kolar Vuković pripremila je redne brojeve.

nju u kazivanju proze i poezije na hrvatskom jeziku, na CROATIADI.

Kažimo kako je na državnome natjecanju u kazivanju proze i poezije na hrvatskom jeziku, na CROATIADI, održanom 22. ožujka u budimpeštanskom HOŠIG- u, po ocijeni ocjenjivačkog suda, u sastavu: predsjednica Branka Pavić Blažetin, glavna i odgovorna urednica Meidijskog centra Croatica, Eva Molnar Mujić referentica HDS-a, i Stipan Đurić, glumac u kategoriji dvojezičnih škola a u kategoriji učenika 5. – 6. razreda dvojezičnih škola prvo mjesto osvojila Liliana Varnai kazujući stihove Luke Paljetka Zaljubljeni kompjuter. Isto tako u kategoriji učenika 7. – 8. razreda dvojezičnih škola pobjedila je učenica martinačke osnovne škole Dorina Zsurkai kazujući stihove Stjepana Lice Ljubav nikada ne prestaje. *B. P. B.*

Foto: EMMMA

Najbolji: Hermina Kanász, Ivan Guljaš, Liliana Varnai, Dorina Zsurkai

PLANOVI IZGRADNJE HIDROELEKTRANA UGROŽAVAJU RIJEKU DRAVU

Spasimo Dravu od novih hidroelektrana! Rijeka Drava u Hrvatskoj jedna je od posljednjih prirodnih rijeka u Europi, osobito dio toka na kojem se predviđa izgradnja hidroelektrana Molve 1 i 2. Izgradnjom hidroelektrana nepovratno bi se uništili najočuvaniji ekosustavi rijeke Drave, što bi imalo izravan negativan utjecaj na mjesno stanovništvo te prirodnu i kulturnu baštinu Podravine. Rijeka Drava treba našu pomoć!

Planovi o izgradnji hidroelektrana Molve 1 i 2 ugrožavaju rijeku Dravu! Rijeka Drava u Hrvatskoj jedna je od posljednjih prirodnih rijeka u Europi, koju ugrožava izgradnja novih hidroelektrana. U tijeku je izradba IV. Izmjene i dopune Prostornoga plana Koprivničko-križevačke županije koji predviđa izgradnju dviju hidroelektrana u srcu Europske Amazone (HE Molve 1 i 2). Uđu li hidroelektrane u prostorni plan, ostvariti će se zakonski preduvjeti za njihovu izgradnju. To bi nepovratno uništilo iznimnu biološku raznolikost ovog područja te onemogućilo planiranje drugih aktivnosti na tom području, poput održivog turizma ili obnove rijeka, koje u velikoj mjeri financira EU. Cijela je rijeka Drava u Hrvatskoj radi svoje prirodne vrijednosti uključena u ekološku mrežu Europske unije Natura 2000, Regionalni park Mura – Drava te UNESCO-ov Prekogranični rezervat biosfere Mura – Drava – Dunav. Na Dravi možemo pronaći iznimno velik broj šljunčanih sprudova i strmih obala, najugroženijih riječnih staništa koja su dom ugroženim vrstama ptica poput bregunice i male čigre čiji je broj u velikom opadanju. Na Dravi žive još samo četiri para male čigre!

U rijeci Dravi zabilježeno je 70 vrsta riba, više nego u bilo kojoj rijeci u Hrvatskoj. Utjecaj hidroelektrana na riblji fond bio bi iznimno velik jer bi se ribama onemogućila migracija, a područja za mrijest nestala bi zbog akumulacijskih jezera. Posljedice izgradnje bile bi velike i nizvodno jer bi se zbog snižavanja razine podzemnih voda smanjila količina vode u dravskom vodonosniku iz kojeg crpimo pitku vodu za oko 300 tisuća stanovnika. Opadanje razine podzemnih voda utjecalo bi i na šume hrasta lužnjaka, što bi osjetila i domaća drvna industrija. Izgradnja brana i akumulacija prouzrokovala bi smanjenje prirodnih retencija koje nas brane od velikih poplava, te promijenila mikroklimu tog područja. Izgradnjom hidroelektrana Molve 1 i 2 nepovratno bi se uništio ekosustav rijeke Drave, što bi izravno imalo negativan utjecaj na mjesno stanovništvo te kulturnu baštinu ovoga kraja. U cijeloj se Europi unutar ekološke mreže Nature 2000 nije izgradila nijedna velika hidroelektrana.

Mala stranica

HRVATSKA POVIJEST IZ TJEDNA U TJEDAN

Seljačka buna – najveći seljački ustanak na hrvatskome prostoru

Seljačka je buna izbila na susjedgradsko-stubičkome vlastelinstvu zbog povećanja rente i terora stranih plemića. Pošto su se uzalud žalili caru i banu na zlodjela stranih plemića, seljaci su u znak prosvjeda prestali plaćati nerazumne poreze. Tako je jedan od najgorih plemića Franjo Taht (Tahty) poslao svoje naoružane plaćenike, ali su ih seljaci s oružjem spremno dočekali. Zbog tog otpora Hrvatski je sabor seljake proglasio izdajicama domovine, na što su oni odgovorili sveopćim ustankom protiv feudalnih gospodara. Za vođu bune izabran je Ambroz Gubec (poslije nazvan Matija) iz Gornje Stubice. Ustanici su se borili i za stvaranje samostalne seljačke države sa sjedištem u Zagrebu, uspostavu seljačke vlade koja će skrbiti o porezima i drugim davanjima za obranu domovine od Turaka. Matija Gubec digao je seljake na ustanak. U noći s 27. na 28. siječnja 1573. godine buna je započela napadom na Cesargrad. Pokret seljaka brzo se proširio, a buna je zahvaćala 60 vlastelinstava na područjima Hrvatske i Slovenije. Nakon početnih uspjeha feudalna je vojska ubrzo slomila bunu. Matija Gubec nakon bitke zarobljen je i odveden u Zagreb, gdje je pogubljen na Trgu svetog Marka 15. veljače 1573. godine na veoma okrutan način, kako legenda kaže, morao je nositi užarenu krunu na glavi da bi ga nakon toga mađarski vlastelin Morencz Bahiczy raščetvorio.

oni odgovorili sveopćim ustankom protiv feudalnih gospodara. Za vođu bune izabran je Ambroz Gubec (poslije nazvan Matija) iz Gornje Stubice. Ustanici su se borili i za stvaranje samostalne seljačke države sa sjedištem u Zagrebu, uspostavu seljačke vlade koja će skrbiti o porezima i drugim davanjima za obranu domovine od Turaka. Matija Gubec digao je seljake na ustanak. U noći s 27. na 28. siječnja 1573. godine buna je započela napadom na Cesargrad. Pokret seljaka brzo se proširio, a buna je zahvaćala 60 vlastelinstava na područjima Hrvatske i Slovenije. Nakon početnih uspjeha feudalna je vojska ubrzo slomila bunu. Matija Gubec nakon bitke zarobljen je i odveden u Zagreb, gdje je pogubljen na Trgu svetog Marka 15. veljače 1573. godine na veoma okrutan način, kako legenda kaže, morao je nositi užarenu krunu na glavi da bi ga nakon toga mađarski vlastelin Morencz Bahiczy raščetvorio.

Proljeće s mnoštvom cvijeća

Proljeće je za mnoge najljepše godišnje doba, s razlogom naravno jer tijekom ovoga godišnjeg doba priroda ima priliku pokazati svu svoju ljepotu, boje i raskoš. Temperatura je zraka ugodna, lagani povjetarci njišu grane, sunce i duži dani su na vidiku. Drveće pupa, a rano proljetno cvijeće cvjeta u živopisnim bojama. Savršeno vrijeme za izlet po šumama i livadama i za upoznavanje različitoga cvijeća. Donosimo vam nekoliko cvjetova čija imena možete naučiti na hrvatskom jeziku.

VIC TJEDNA

BAKICA I POLICAJAC

Zaustavi policajac 80-godišnju bakicu i pita je:

• Pa dobro, gospođo, zašto tako brzo vozite?

Bakica:

• Daj, pusti me dok još znam kamo idem!

Zagrebački studenti ponovno u Keresturu

Sukladno potpisanome sporazumu o međusobnoj obrazovnoj suradnji keresturske Osnovne škole, Hrvatske samouprave i Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu, redovito stižu studenti zagrebačke ustanove u kerestursku školu na nastavničku praksu. Sve se to provodi u okviru projekta „Suradnja s hrvatskim autohtonim zajednicama u dijaspori“ Hrvatskoga studija. Studentice su od 19. do 23. ožujka održavale sate hrvatskoga jezika uza savjete profesorice dr. sc. Sanje Vulić Vranković.

Sporazum podrazumijeva tri osnovne aktivnosti suradnje, godišnje dva ili tri puta obavljanje nastavničke prakse studenata u keresturskoj školi, gostovanje keresturskih učenika u Osnovnoj školi Retkovec u Zagrebu, te sudjelovanje nastavnika u prvoj ljetnoj školi hrvatskoga jezika i hrvatske kulture za nastavnike hrvatskoga jezika iz dijaspore u Krku. Studenti tijekom boravka u Keresturu uključili su se u nastavu hrvatskoga jezika, predstavili su niz novih metoda, nastavnih pomagala koja se mogu primijeniti u učenju jezika.

– Boravak zagrebačkih studenata uopće ne poremećuje raspored. Kada su sati hrvatskoga jezika, studentice se pripremaju i u suradnji s našim nastavnicama

održavaju sat. Djeca je vrlo zanimljivo jer mlade nastavnice uvijek se pripremaju s novim igrama, pričama, slikama, pjesmama, a zanimljivo im je i to da nijedna od njih ne govori na mađarskom jeziku. Već smo zamijetili napredak u njihovu komuniciranju na hrvatskome jeziku, i to nas vrlo veseli. Vjerujem da se i studentice bogate novim iskustvima, upoznaju pomurske Hrvate, njihov dijalekt, način života. – kazala je ravnateljica keresturske škole Anica Kovač.

Osim održavanja hrvatskih sati, ovaj put su pomurski nastavnici mogli sudjelovati i na stručnome predavanju pod naslovom „Književnost i internet“. Održala ga je Lidija Bogović, profesorica asistentica Hrvatskoga studija. Ona je predstavila obradbu književnoga djela pomoću raznih internetskih stranica. Predstavila je nekoliko vrijednih audiovizualnih materijala koji se mogu poslužiti u obradbi kojega književnika, književnog djela, dječje priče i druge materijale. Raspravljalo se u kolikoj mjeri treba rabiti internet u nastavi i kako privući pozornost učenika na sadržaje koji su korisni pri njegovu učenju. beta

Nakon stručnoga predavanja druženje sa studenticama

„Karči-bačikini“ uskrсни darovi

Velikodušni uskrсни darovi profesora dr. Karla Gadanjija, (Karči bačija), umirovljenog rektora Sambotelškoga sveučilišta, počasnoga građanina sela Kerestura, i ove su godine stigli u Kerestur. Ni sam ne zna koja je to godina otkako na „Vuzem“ donese darove djeci i javnim djelatnicima, ali sigurno već više od petnaest godina. Karči bači podari svakog učenika mjesne škole i vrtičare, te njihove djelatnike, odnosno djelatnike ureda i drugih seoskih ustanova, to je gotovo četiristo osoba. Njegovu ljubaznost djeca nagrađuju kulturnim programom i velikim pljeskom. Profesor već više od jednog desetljeća dodjeljuje i stipendije keresturskim učenicima, nagradu za učiteljice, potpomaže razne manifestacije, uljepšavanje crkve. Nikada ne zaboravlja svoje rodno mjesto.

beta

Prof. dr. Karlo Gadanji, pravi „krsni kum“ keresturskoj djeci

IV. HRVATSKA DRŽAVNA KOBASIJADA U PEČUHU

U organizaciji Hrvatske državne samouprave, Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata u Mađarskoj, 27. travnja 2018. godine održat će se IV. HRVATSKA DRŽAVNA KOBASIJADA U PEČUHU, s početkom u 19 sati u Sportskoj dvorani „Dezso Lauber“. Tijekom večeri nagradit će se najbolji proizvođači domaćih svinjskih poslastica u dvije kategorije: kobasice i salame (štifolder). Organizatori pozivaju sve zainteresirane proizvođače navedenih domaćih mesnih proizvoda iz svih hrvatskih regija u Mađarskoj da svoje proizvode (1 komad) prijave i dostave do 20. travnja u ova naselja:

Budimpešta, HDS-ov Ured 1089 Budimpešta, Bíró Lajos u. 24. Eva Mujić +36-30/864-6394

Mohač i okolica, Marijana Balatinac +36-20/398-0514

Santovo, Stipan Balatinac +36-30/396-1851

Baja, Narodnosni dom 6500 Baja, Szabadság u. 23. Mladen Filaković +36-70/977-9544

Pečuh, Klub „August Šenoa“ 7624 Pečuh, Esze Tamás u. 3. Mišo Šarošac +36-30/864-6395

Podravina, Centar „J. G. Džuretin“ 7968 Martinci, Kossuth u. 2. Krištof Petrinović, Kristina Gregeš Pandur +36-30/946-9681 +36-30/499-1457

Zala, Zavod „S. Blažetin“ Serdahel, Kossuth Lajos u.83. Zorica Prosenjak +36-30/215-9850

Gradišće, Muzej sakralne umjetnosti Prisika, Hunyadi János u. 19. Mirjana Šteiner +36-30/215-5624

Prijavljeni uzorci bit će izloženi tijekom večeri u obliku švedskoga stola, a osim kulturnoga programa uza sudjelovanje domaćih izvođača, o dobrom raspoloženju pobrinut će se glasoviti hrvatski tamburaški sastav GAZDE i P+ BAND.

Organizatori očekuju odaziv hrvatskih samouprava, ustanova i civilnih udruga diljem Mađarske, te naravno sve ljubitelje svinjskih specijaliteta i tradicionalne pučke kuhinje.

Stolovi koji se preporučuju samoupravama i drugim ustanovama mogu se rezervirati od 20. ožujka 2018. godine za deset osoba, po cijeni od 55 tisuća forinta, za dvanaest osoba po 65 tisuća forinta (uključen paket pića), a za pojedince ulaznice će se prodavati u iznosu od 5000 forinta. Svi će posjetitelji moći uživati u švedskome stolu i osigurati će im se stol po potrebi. Rado Vas očekujemo!

Narudžba i informacije: Zoltan Vizvari, +36 30 392 7013; e-mail: hds.kpcohm@gmail.com.

Petrovski Veliki petak

Veliki petak u Petrovom Selu od lani je poseban i za to, jer pomoću mjesne Hrvatske samouprave uprav u ovu dob je bio gotov križni put, uz cestu, prema vanjskoj crkvi sv. Petra i Pavla. I lani su čudami došli, prvi put se spomenuti na Jezuševe muke, ali i ljetos, suprot škuroga i hladnoga vrimenta, mladi i stari, u 14 uri, su se našli pred križnim putem. Pri svakoj štaciji, ke na sebi, pravoda, po hrvatski imaju napise, štala se je muka Kristuševa na hrvatskom jeziku. Oko 200 vjernikov je spohadjalo križev put i osvidočilo jur u crkvi, kako se oslobodi sam križ od lilastoga plašća, čim su bili pokrti svi sakralni spominki u Pinčenoj dolini, za vrime korizme. Mladi su pred oltarom još jednoč oživili u riči i povidajki strašnu patnju Jezusa, a u završetku svi smo išli Boga kuševati. Toga dana do sedmi uvečer je bila otprta crkva i u tišini, u samoći, svaki se je mogao razmisliti nad smrćom, svojim žitkom i nad grihi, a i o aldovu, orijaškoj žrtvi Božjega sina.

Tiho

SALANTA

Dvije djevojčice iz mjesnog vrtića nisu mogle biti na svečanosti prigodom dodjele nagrada likovnog natječaja Povijest Hrvata, održanom u Croaticinu galerijskome prostoru 27. veljače 2018. godine, u organizaciji Hrvatske državne samouprave. To su Emma Illés i Kira Ignác, koje su osvojile posebnu nagradu.

POZIV NA DUHOVNE VJEŽBE U GYENESDIÁS (pokraj Balatona)

Zaklada „Zornica“ organizira dvodnevne duhovne vježbe s pomoću sestara Karmelićanaka BSI u Budimpešti 9. – 10. lipnja 2018.

U subotu je registracija prijavljenih do 10 sati. Tijekom obaju dana, osim molitvenih pobožnosti, razmišljanja i svjedočanstava, bit će mogućnosti za svetu ispovijed i sudjelovanje na misnim slavljinama. Na duhovne je vježbe pozvan i vlč. Marko Bubalo iz Vinkovaca, koji se rado odazvao pozivu. Za detaljnije javite se na telefon 06/30/411/0461 ili e-poštom: zornicanova@gmail.com. Rok je prijave 30. travnja.

Djeletna zajednica hrvatskih komunalnih političarova u Gradskoj

Hrvatsko kulturno društvo u Gradskoj www.hkd.at

"Kroatische Frühlingsnacht" in der Mehrzweckhalle Güttenbach

VVK € 13,- in den Raiffeisenbanken GS & OW • AK € 15,-

HRVATSKA NOĆ PINKOVAC

14.4.2018

Kazališna grupa Dugava

Muški zbor HKD-ejci

Limena glazba Pinkovac

SREBRNA KRILA
in concert

Koprive

IGRA PJESMA PLES

Početak / Beginn: 19.00 Uhr

Geleitet aus Mitteln des Bundeskanzleramtes - Volkgruppenförderung

BUDIMPEŠTA

„Drvo života“ naslov je večeri HOŠIG-ove Literarne i plesne scene te Plesne skupine „Tamburica“, koja će početi 16. travnja 2018. u 17 sati u kazališnoj dvorani ferencvaroškog Općeprosvjetnog doma (IX., Hallerova 27). Koreografkinja je večeri profesorica narodnoga plesa spomenute škole Andrea Bálint. Ulaznica je 1500 Ft. Kontakt: +36 1 220 9381 ili horvatskola.bp@horvat.sulinet.hu.

SELURINCE

U tome gradu, u organizaciji Poduzetničkog centra Baranja, u okviru Proletnog sajma, 24. ožujka održana je turističko-gastro-nomska manifestacija – druga izložba i ocjenjivanje šunke. U organizaciji Odsjeka za turizam Hrvatske gospodarske komore – Županijske komore Virovitica s područja Virovitičko-podravske županije, na izložbi i ocjenjivanju šunke sudjelovali su: Toše j. d. o. o. Rezovac te Klaonica i preradba mesa Šuvak iz Gradine. Ocjenjivački sud uglednih mađarskih gastronomskih stručnjaka ocijenio je 32 uzorka šunke. Ocjenjivao se okus, izgled i postojanost šunke. Šunka tvrtke Toše j.d.o.o. Rezovac pobjednik je među 32 uzorka šunka, a Klaonica i preradba mesa Šuvak iz Gradine, dobila je priznanje za visoku kakvoću šunke. (HGK ŽK Virovitica)

23. Lutkarsko proljeće

Kako donosi Hina, s predstavama u Vinkovcima, Vukovaru, Vrbanji i Nijemcima završeno je 23. Lutkarsko proljeće u Vukovarsko-srijemskoj županiji na kojem je od 19. do 23. ožujka nastupilo 15 profesionalnih lutkarskih kazališta iz Hrvatske te kazališta iz Pečuha (Mađarska), Mostara (BiH) i Subotice (Srbija). Kazališta su odigrala stotinu predstava u pet vukovarsko-srijemskih gradova i 21 općini, a gledalo ih je više od 20 tisuća djece.

U 19 premijerno izvedenih predstava na 23. Lutkarskom proljeću igralo je 150 glumaca lutkara, Vinkovci su rekorder po broju odigranih predstava, njih 17, koje je pogledalo više od pet tisuća djece. Sve općine i većina gradova u cijelosti su financirali predstave.

I na ovome Lutkarskom proljeću, 11. put, dodijeljene su povelje za životno djelo „Zvonko Festini“, a ovogodišnji su laureati Đuro Roić za doprinos glumačkoj umjetnosti hrvatskoga lutkarstva i Jasminka Mesarić za doprinos umjetnosti hrvatskoga lutkarstva.

Treći put u sklopu Lutkarskoga proljeća u Vukovarsko-srijemskoj županiji ustrojeno su i Susreti književnika za djecu i mlade čiji su sudionici obilazili škole i s djecom razgovarali o pisanju, čitanju i književnosti, a prvi put su na književnim susretima dodijeljene i nagrade „Tena i „Tenica“ za najbolji dramski tekst pisan za lutkarsko kazalište ili kazalište za djecu. Za nagrade je konkuriralo 38 tekstova od kojih je 15 dječjih. „Tenu“ je ponijela splitska spisateljica Andrijana Grgičević, a „Tenicu“ učenica iz Slakovaca Ana Buće.

Na ovogodišnjemu Lutkarskom proljeću sudjelovalo je i pečuško Hrvatsko kazalište s predstavom Dejana Fajfera i Gorana Smoljanovića „Majstori“, s komedijom za djecu nastalom u koprodukciji pečuskoga Hrvatskog kazališta i Teatra to go. Nastupili su 20. ožujka u Županji i Starim Mikanovcima, 21. ožujka u Vođincima i Drenovcu, 22. ožujka u Korođu i Bošnjacima.

Prekogranična suradnja

Suradnja Koprivničko-križevačke županije sa Šomođskom županijom

Nakon sastanka u Općini Sokolovcu, dožupan Koprivničko-križevačke županije Darko Sobota sa suradnicima krajem ožujka pribivao je novomu radnom sastanku u Općini Böhönye, poradi nastavka dogovora oko prekogranične suradnje i razvoja prijateljskih odnosa. Izaslanstvo Koprivničko-križevačke županije, uz gosp. Sobotu, činili su načelnik Općine Sokolovca Vlado Bakšaj, predsjednik Općinskog vijeća Darko Pehrec, zamjenik načelnika Tihomir Jandroković, načelnik Općine Virje Mirko Perok te ostali suradnici, a dočekali su ih načelnica Općine Böhönye Márta Piroška Zsoldos, predsjednik Udruge mađarsko-hrvatskog prijateljstva u Šomođskoj županiji Tibor Zoltán Csúcs, predsjednik vinarske udruge Imre Hernesz te predstavnici Šomođske županije. Na sastanku je dogovoreno potpisivanje sporazuma o suradnji na Dan Općine Sokolovca, a bilo je riječi i o promidžbi vinskog turizma te aktualnim natječajima. (www.epodravina.hr)

UMOK

Hrvatska samouprava dotičnoga sela i HKD Kajkavci srdačno vas pozivaju na Hrvatski bal, 14. aprila, u subotu, u mjesni Dom kulture. U 20 uri bal će otvoriti svojim nastupom HKD Kajkavci iz Umoka, a u 20.30 se začme vičera. Na balu sviraju TS Kajkavci i grupa Street. U 23 uri srićnike čeka i bogata tombola.